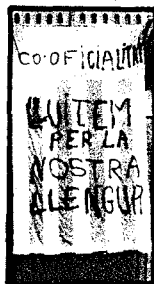

2829

LA NOSTRA SITUACIÓ LINGÜÍSTICA (II)

Serà interessantíssim fer un estudi a fons de la situació socio-lingüística a Mallorca, i és de desitjar que algun organisme o entitat es cuidi de fer una ampla enquesta que permeti diagnosticar exactament l'estat de la qüestió i establir el "tractament" necessari per a una normalització (això sí, cal que l'enquesta sigui ben feta, per gent científicament preparada, i amb una planificació seriosa; si no, no servirà de res).

Una enquesta així ens donaria una panoràmica objectiva, amb percentatges dignes de crèdit, de la varietat de situacions i posicions lingüístiques de les famílies mallorquines. La gamma seria molt extensa, però es podria classificar en tres grans grups:

1) Famílies de llengua mallorquina, que, com a conseqüència de la situació diglòssica, tenen un coneixement de la llengua pròpia limitat a l'àmbit familiar —és a dir, els magres coneixements propis de la persona analfabeta—, i que com a llengua de cultura, apresada a l'escola en males condicions, tenen el castellà: un castellà que resulta estrany a qualsevol castellà que el posseeixi com a llengua materna.

2) Famílies de llengua castellana, immigrades més o menys recentment. Aquestes pateixen de la diglòssia, d'una banda, per la dificultat que tenen a integrar-se en una comunitat de llengua diferent —amb els problemes de convivència que això comporta—, i per la impossibilitat en què es troben d'aprendre la llengua d'aquí, perquè no l'ensenyen enlloc, i perquè la gent, en parlar directament amb ells, ho fa en castellà. I d'altra banda, els immigrants adults de cultura limitada, sofreixen una degradació de la seva mateixa llengua, pel contacte constant amb gent que la parla malament, i arriben a parlar un castellà ple de mallorquinesades que sorprèn molt els seus coterranis, quan tenen ocasió de sentir-los.

3) Famílies on es parla el castellà i el català. Aquest grup presentaria una gamma molt variada:

a) Famílies formades per pare castellà i mare mallorquina, o viceversa. En aquests casos, si cap dels dos no renuncia a la seva llengua, com és de raó, i si cadascun parla sempre la seva pròpia llengua amb els fills, tenen fills que aprenen correctament les dues llengües i que són autènticament bilingües (almenys fins que van a escola: en el moment que comencen a cultivar culturalment una llengua i l'altra no, entren en un procés de diglòssia, ja que la llengua no cultivada queda dominada per l'altra). En canvi, si els pares usen amb ells indiscriminadament les dues llengües, els infants no poden estructurar-se un sistema lingüístic coherent, i "mesclen" durant molt de temps les dues llengües.

b) Famílies formades per pares mallorquins que han decidit parlar castellà amb els fills (o amb una part dels fills: de vegades els grans, de vegades els més joves), perquè no hagin de passar per les dificultats que passaran ells a l'escola quan s'enfrontaran amb una llengua desconeguda, o perquè "així tindran més facilitat per estudiar", o "tindran més oportunitat, ja que disposaran d'una

llengua més universal", o per altres raons igualment equivocades.

Els infants d'aquestes famílies —amb rares excepcions— solen parlar amb una gran fluïdesa i seguretat, ja que és la seva llengua natural, un castellà que "sona estrany" als castellans autèntics, perquè està molt influït pel mallorquí, tant en la fonètica com en les construccions.

Un altre dia veurem amb cert detall els principals defectes dels mallorquins quan parlem castellà (defectes que només l'escola pot evitar, amb un ensenyament racional d'aquesta llengua). Avui m'interessa remarcar que als mallorquins (com a tots els catalans, i com als gallescs i bascos) ens toca conservar i transmetre la nostra llengua, per diverses raons:

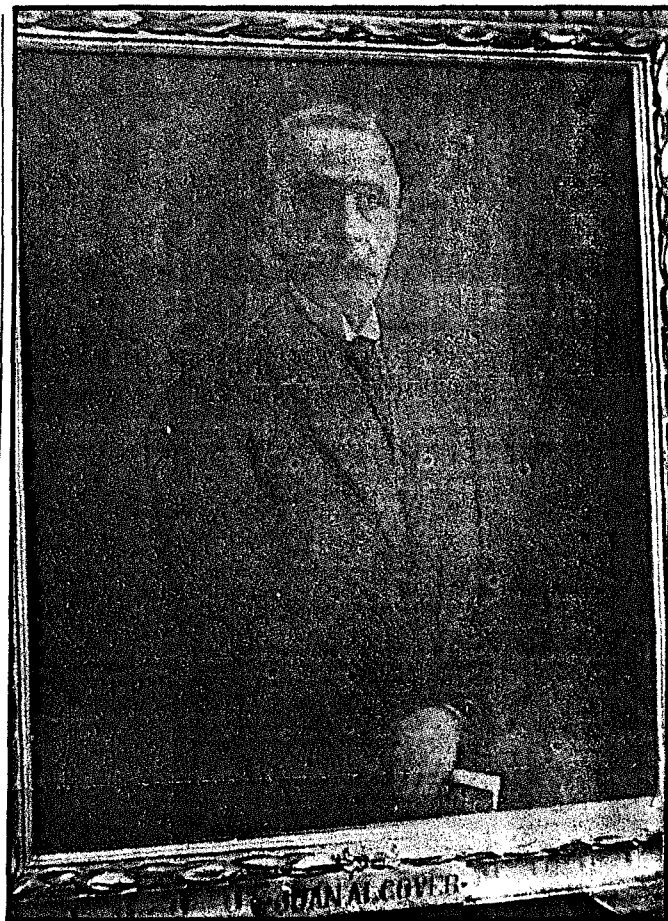
A) En primer lloc, per patriotisme. Tots tenim el deure de conservar i augmentar el patrimoni cultural de la nostra comunitat. I si avui tots els mallorquins decidissin abandonar la llengua pròpia en benefici de la que es considera "oficial", bastaria una generació perquè el català desaparegués de l'illa. Naturalment que TOTS no ho faríem mal, i que la llengua sobreviuria —com ha sobreviscut fins ara enmig de circumstàncies adverses— a desgrat de les "desercions". Però la fidelitat de la majoria no eximeix ningú de la seva particular responsabilitat respecte a la llengua pròpia.

Si qualcú ens volgués fer creure —encara!— que precisament per "patriotisme hem de parlar espanyol" perquè és la llengua d'Espanya", rebutgem amb energia aquest fals argument, fent notar que allò que s'anomena "espanyol" o "castellà" no és la llengua d'Espanya sinó D'UNA PART del que s'anomena Espanya, i també de tota una sèrie d'estats sudamericans —que, encara que parlaven la mateixa llengua, se separaren violentament de la "mare pàtria"—. I que si som espanyols perquè hem nascut a Mallorca, la llengua de Mallorca és tan patrimoni d'Espanya com nosaltres mateixos. I aquest patrimoni l'hem de salvar nosaltres; no podem esperar que ho facin els castellans.

B) Per raons "pràctiques". L'infant ha de formar el seu sistema lingüístic —que serà per a sempre el seu sistema de pensament— seguint un model autèntic. I el model autèntic és la llengua materna dels seus pares, no una llengua apresada —sovint mal apresada—, que forçosament serà transmesa amb defectes difícils de corregir. Tots coneixem mallorquins que "han hablado castellano toda su vida" i que destrossen el castellà.

D'altra banda, com que el nostre sistema és més ric, en molta d'aspectes, que el castellà (té més sons vocàlics i consonàntics, té els pronoms EN i HI que el castellà no coneix, un sistema verbal més complet, etc.), l'infant mallorquí té un gran avantatge sobre el castellà a l'hora d'aprendre altres llengües. Sense comptar l'avantatge que suposa el sol fet de familiaritzar-se molt aviat amb dues llengües, passant d'una a l'altra segons la situació. Aquesta facilitat per al poliglòtisme pot donar a l'infant mallorquí moltes més "oportunitats" que l'adopció artificial del castellà.

Aina MOLL

Jo estimo i vener la llengua catalana pels títols que la il·lustren, pels records que l'enobleixen, per l'ànima que hi vibra; però sobretot la vull i la prefereix per ésser la nostra. Aquest és el títol suprem que la fa, no la millor, sinó l'única per nosaltres.

Basta el sentiment de dignitat humana per no sotmetre'ns a la condició de raça subalterna que neix de considerar inferior la llengua pròpia.

Pecar contra la llengua és acantonar-se dins la intransigència dialectal, forma indirecta, conscient o inconscient, de castellanofília.

Pecar contra la llengua és envilir-la amb el llot de la corrupció. **JOAN ALCOVER**

LA SIRENA

Jo sé una cala profunda on habita el veï-marí; el rocam que la circunda perfuma l'olor de pi.

En la cala moradencia l'ombra d'horabaixa creix, i el crestell només se trenca si a flor d'aigua surt un peix.

L'atrau l'ona que tremola; desnua el cos indolent i se tira dins la gola de l'antra fosforescent.

El pescador solitari s'asseu damunt el penyal i amb ses ulls de visionari mira l'aigua del fondal.

La calor de l'estiuada és febre de volveupat sota la pell bronzejada del pescador ensonyat.

S'espolpa, braceja i kala amarant-se de frescor... De sobte veu en la cala (Passa a pág. sigüent)